

Kasvavaa yhteyttä

Julistus kirkosta, eukaristiasta ja virasta

Seurakunnan luterilais-katolisen dialogikomitean raportti

Communion in Growth

Declaration on the Church, Eucharist, and Ministry

A Report from the Lutheran-Catholic Dialogue Commission for Finland

Wachsende Gemeinschaft

Erklärung über Kirche, Eucharistie und Amt
Bericht der Lutherisch-Katholischen Dialog-Kommission
für Finnland

Evangelisch-lutherische Kirche Finnlands
Katholische Kirche in Finnland
Helsinki 2017

EVANGELISCHE
VERLAGSANSTALT

BONIFATIUS

Defensiivisestä ekumeeniseen luterilaiseen identiteettiin

- Arkkipiispa emeritus *John Vikström* (2002): Kun kirkkomme ekumeenisen toiminnan alkuvaiheessa luterilaisuus nähtiin pikemmin defensiivisesti, vaalittavana ja puolustettavana arvona kuin motivoivana ja liikkeelle panevana voimana, vähitellen vahvistui tietoisuus siitä, että luterilaisuuteen kuuluu selvä ekumeeninen ulottuvuus ja velvoite.
- J.Vikström ekumeenisen pääoman osa-alueista:
 - 1) Lutherin ja hänen työtoveriensa halu vaalia kirkon *historiallista jatkuvuutta*. Vrt. piispa Henrik kirkkomme ensimmäisenä piispana.
 - 2) *Opillinen jatkuvuus*. CA: luterilaisen reformaation seurakunnat "eivät missään uskonkohdassa poikkea katolisesta kirkosta".
 - 3) Jatkuvuuden korostaminen + *yksimielisyys evankeliumin opista ja sakramenttien toimittamisesta ykseyden perustana* = ekumeeninen avoimuus.
 - 4) Historiallisesti ja teologisesti *suhteet kat. kirkkoon erityisasemassa*

Kasvavaa yhteyttä. Julistus kirkosta, eukaristiasta ja virasta – raportin rakenne

- Jatkaa *Yhteisen julistuksen vanhurskauttamisopista* (1999) jäljillä
- Ekumeenista kommuunio-ekkleesiologiaa, vrt. *Lumen gentium*
- Paikalliskirkko/-seurakunta ehtoollisyhteisönä ja kirkkojen verkosto paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajasti. Lähetetty maailmaan julistamaan evankeliumia, uskoa, toivoa ja rakkautta. Tätä kautta avautuu niin eukaristian kuin kirkon viran syvin olemus.
- Tämä näkyy rakenteellisesti siten, että ensin käsitellään kirkkokäsitystä perustana ja viitekehyksenä, sitten eukaristiaa ja lopuksi virkaa. Eukaristia ja virka ovat läsnä sakramentaalisessa viitekehyksessä, jossa kirkon virka ja koko kirkko apostolisena yhteisönä ovat toisiaan varten.
- Ankkuroitaessa kirkkokäsitys oppeihin Kristuksen kahdesta luonnosta ja Kolmiyhteydestä sekä ajatukseen Kirkosta kolmiyhteisen Jumalan kirkkona, jossa Kristus on inkarnatorisesti läsnä Sanan ja sakramenttien kautta, ei ole ongelmia ymmärtää kirkko sakramentaalisesti, vrt. Porvoo

Metodi: erot sovittava yksimielisyys

- 1977 Dar es Salaam: ”ykseys sovitetussa erilaisuudessa”
- 1985 Facing Unity: ehtoollisyhteys edellyttää vihkimysvirkojen keskinäistä tunnustamista: konsensus-ekumenian vahvistuminen
- Luterilaisten yhteinen ääni jää hahmottomattomaksi: kysymys maailmanlaajuisten rakenteiden tarpeellisuudesta
- Differentioitu/differentioiva konsensus – ”erot sovittava yksimielisyys” – kuuluu yhteen ”ykseys sovitetussa erilaisuudessa” -mallin kanssa
- Hengellisen ekumenian ja reseptiivisen ekumenian osuus
- ”Uskon perustotuudet” yhteisesti ja erityiskorostukset

Erot sovittava yksimielisyys

- Oppituomiota liittyen eukaristian 1) uhriajatukseen, 2) transsubstantiaatioon ja 3) ehtoollisen jakaminen molemmissa muodoissa
- Kristus alkusakramentti, sakramentaalisen kirkkokäsityksen yhteydessä kirkon pyhät toimitukset sakramentaalisia evankeliumin sanoman välittäjiä, jotka kytkeytyvät kasteeseen ja eukaristiaan
- Vatikaanin II kirkolliskokous: erossa olevilla veljillä "ordinaation sakramentin defekti"

Lähteet

- Aiemmat luterilais-katolisen dialogin dokumentit
- Muut ekumeeniset asiakirjat, esim. BEM ja Porvoon yhteinen julkilausuma
- Tunnustukselliset, kanoniset ja opetusviran dokumentit
- Klassiset ja reformaatioajan tekstit
- Nykyajan teologia

Keskeiset tulokset

- 1) Keskinäinen kat.-lut. lähentyminen Suomessa
- 2) Suomalainen panos ja lahja luterilais-roomalaiskatolisen ykseyskomission tulevan työskentelyn hahmottelussa
 - Pohja eukaristiaa koskevien oppituumioiden osoittamiseksi kohteettomiksi
 - Vihkimyskonsensus: piispallinen, kirkon kommuunion osana toteutettava, instrumentaalinen, Pyhän Hengen lahjan välittävä toimitus sanan, käten päällepanemisen ja rukouksen kautta.

Arviointia

- Saksa avainalue luterilais-katolisen dialogin kannalta: lausunto pyydetty luterilaisilta ja katolilaisilta
- Saksan luterilaisten arviossa Amerikan lut.-kat. *Declaration on the Way*-asiakirjasta esiin ambivalenssi suhteessa reaalipreesensin omaksumiseen käytännössä: "vaikeus kohdattava ja voitettava"
- Leuenbergin yhteisön ja kat. kirkon *On Church and Church Communion* (2018) tekee pesäeroa Leuenbergin konkordian metodiin, soveltaa differentoitua konsensusta ja reseptiivistä ekumeniaa

Arviointia

- "...tiestä kohti täyttä yhteyttä tulee itsetutkistelun, katumuksen ja toisiltamme oppimisen prosessi."
- "Mission" käsite "perustan" ja "ilmaisun" yhteydessä liennyttää vastakkainasettelua "tapahtuvan sanan" ja "sakramenttien kirkon" välillä: "...kerran teologisesti kiistanalaiset luonnehdinnat menettävät kirkkoja jakavan tärkeytensä".
- Kirkko ja vanhurskauttaminen yhteenkuuluvat
- Virka, episkopé ja diakonia välttämättömiä kirkon olemassaololle ja heijastuvat virkoihin ja palveluteht.